ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 169 (8076)
ИЮЛИИН 19
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси

...бсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудта СССР-эй Верховно Соведэй
Х А Н Д А Л Г А

...ветскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Со...дуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхэ гэһэн арюун зорил...римталан, бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй арадуудай сэдьхэлые ехээр ...о байһан мүнөөнэй хойшолуулашагүй тон шухала асуудалда — ...айгаар зэбсэгжэлгые зогсоохо, буу зэбсэг хороохо, атомна болон ...дно зэбсэг хорихо асуудалда бүхы гүрэнүүдэй арадууд, прави...онууд болон парламентнуудай анхарал хандуулхые өөрынгөө шу...ргэ гэжэ тоолоно.

...бсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар хэлсээ туйлаха зорилгоор һүү...бан жэлэй турша соо Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида гар...н оролдолгын мүнөө хүрэтэр үрэ үгөөгүй байһаниинь гэмшэлтэй. ...ралтайгаар зэбсэгжэлгэ, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгые — ... болон водородно бомбонуудые саашадаа нөөсэлгэ дэлхэй дээрэ ...элжэ байна. Олон миллион хүнүүд өөһэдынгөө бүлэнэрһөө таһа...д, зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэжэ байһан хэбээрээ. Эдэ бүгэдэ ха...адуудай хүзүүн дээрэ хүндэ даралта боложо, зохёон байгуулхы ...ань тэдэниие таһална, ерээдүйнгөө байдалда этигэхэгүй, шэнэ ... аюулһаа айха мэдэрэл тэдэнэртэ улам ехээр түрүүлнэ.

...һэдынгөө гүрэнүүдэй хуби заяанай түлөө харюусалгые арадуудай ...имэ эрхэ байдалда даажа байһан бүхы оронуудай парламент...олон правительствонуудай нангин үүргэнь юуб гэхэдэ, бүхы ха...гүрэнүүдтэ тааралха шиидхэбэриие Нэгэдэмэл Нацануудай Орга...ин олохыень хүлеэлтэгүй, яаралтайгаар зэбсэгжэлтые болюулха ...бодото һайн хэмжээ абаха ябадал болоно. Һүүлэй үедэ уласхоо... түгшүүрилэй һуларуулагдаһан, амгалан ёһоор зэргэ оршон бай...гуримай үндэһэ һуури дээрэ оронуудай хоорондын хани ёһоной ...ной ба һайн харилсаанай саашадаа хүгжэжэ байһан ябадал ха...имэ хэмжээ абахада таатай зохид байна.

...рэн бүхэнэй тус бүридөө зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороолго хадаа зэб...үсэнүүдые бүгэдэниитээрээ хуряаха программые бэелүүлхэ эрхэ ... байгуулагша тон шухала хэмжээ-ябуулга мүн. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахилгын ба дэмжэлгын түлөө гол харюусалгые даагша агуу ехэ гүрэнүүд энэ талаар онсо үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тон ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй агуу ехэ гүрэнүүд лэ зэбсэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбсэг хороохо талаар жэшээ харуулха ёһотой.

Советскэ Союз эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай политикые шууд сэхээр ябуулан, өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгые ба сэрэгэй хэрэглэмжэдэ зорюулагдадаг гаргашануудые хороожо оронхой. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа хамтын хэлсээнэй туйлагдахые хүлеэнгүйгөөр, СССР болбол өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые 1955 ондо 640 мянган хүнөөр хорооһонһоо гадуур, 1957 оной май 1 хүрэтэр зэбсэгтэ хүсэнүүдээ бүри ехээр, 1.200 мянган хүнөөр дахинаа хороохо байна. Энээнтэй зохилдуулагдан буу зэбсэг ба дайшалхы техникэ, мүн тэрэшэлэн Советскэ Союзай оборонодоо зорюулдаг гаргашань хороогдохо байна.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ ба буу зэбсэгээ хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэриие Верховно Совет һайшаагаад, энэ хадаа арюун һайхан ябуулга гээшэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудал бодотоор шиидхэлгые хүнгэдхэжэ үгэхэ туйлай шухала эхининь гээшэ гэжэ харана.

Советскэ Союзай энэ үүсхэлые хаража үзөөд ба дэмжээд, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые зогсоохо тушаа өөһэдынгөө талаһаа бодото хэмжээ абажа, арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ёһотой туһа нэмэри хэхыень уряалан Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Совет бүхы гүрэнүүдэй парламентнуудта хандана.

Энэ арюун һайхан зорилгодо хүрэхын тулада бодото хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ тушаа бусад гүрэнүүдэй парламентнуудай бүхы оролдолгоёо хэрбээ гаргаад байгаа һаань, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ зогсоогдохо гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет батаар этигэнэ.

Москва город, Кремль, 1956 оной июлиин 16.

...дерна гэхэ гү, али атомна ба водородно зэбсэг хорихо, тэрээнэй ...шалгые зогсоохо тухай асуудалаар японско парламентын хандалга тушаа СССР-эй Верховно Соведэй Мэдүүлгэ

...СР-эй Верховно Совет Союзай Соведэй ба Национальностьнуу...ведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай дурадхалаар ...и парламентын түлөөлэгшэдэй Палатын ба советнигүүдэй Пала...56 оной февральда гаргаһан шиидхэбэринүүдые хаража үзэбэ. ... болон водородно бомбонуудые үйлэдбэрилгэ ба хэрэглэхэ ... хорихо, тиихэдэ тус асуудалаар хэлсээнэй туйлагдаха хүрэтэр энэ ...й туршалгые хорихо гэһэн Японско парламентын хүсэл эрмэлзэл...дэ шиидхэбэринүүд дотор харуулагданхай.

...ралтайгаар зэбсэгжэлгын үргэлжэжэ ба атомна болон водородно ...ые шэнээр туршалгын улам олошоржо байһантай дашарамдан ...радай һанаагаа тон ехээр зобожо байһаниинь СССР-эй Верховно ...тэ хүсэд ойлгосотой.

...омна ба водородно зэбсэгые имагтал гүйсэд хорилго, тайлбари...лэхэдэ, тэрээнэй үйлэдбэрилгые зогсоолго, тэрэниие хэрэглэхэ ... хорилго, запасуудыень усадхалга ба тэрээниие гүрэнэй буу зэб...һээ гаргалта хадаа дэлхэйн арадуудые атомна һүйдхэлтэ дайнһаа ... зэбсэгые хэрэглэлгэһээ боложо хүн түрэлтэндэ тохёолдохо хойшолонгуудһаа зайсуулха байна гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

...гээн иимэһээ Советскэ Союз атомна зэбсэг бүримүһэн хорихо ба ...иие гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүдһээ гаргаха ябадал туйлахын түлөө ... бүхы жэлнүүдэй туршада ехээр оролдоһон, зохихо дурадхалнуу...эгэдэмэл Нацинуудай организацида нэгэнтэ бэшэ оруулһан байна. ...лбал, атомна болон водородно зэбсэг хэрэглэлгые ба үйлэдбэрил...үримүһэн хорихо, тэрээниие буу зэбсэгүүдһээ гаргаха гэжэ Совет...равительствын 1955 оной майн 10-най мэдээжэ дурадхал дотор хараалагдана. Атомна болон водородно зэбсэгтэй гүрэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо программые бэелүүлгэдэхи түрүүшын ээлжээнэй хэмжээ-ябуулгануудай нэгэниинь болгон иимэ түхэлэй зэбсэгэй туршалгые зогсоохо уялга абаха ёһотой гэжэ Советскэ правительство тиихэдэ дурадхаа һэн.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа бусад асуудалнуудай талаар хэлсээнэй туйлагдаха ябадалһаа дулдыдангүй, термоядерна зэбсэг туршалгые хойшолуулашагүй түргэнөөр хорихо тухай гүрэнүүд үгэеэ ойлголсохо ёһотой гэжэ Советскэ Союзай энэ оной мартын 27-ной дурадхал дотор мүн тэрэшэлэн хараалагдана.

Эдэ дурадхалнуудай дэмжэгдээгүй, термоядерна зэбсэг туршалгые зогсоохо тухай асуудалай мүнөөдөө шиидхэгдээдүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Гэбэшье, эдэ бүгэдэ хадаа атомна зэбсэг бүримүһэн хорихын тула энэ зам дээрэхи түрүүшын алхам болгон термоядерна зэбсэг туршалгые хойшолуулашагүй түргэнөөр хорихын түлөө тэмсэлдэнь Советскэ Союзые һаатуулжа шадахагүй. Наука болон техникын туйлагдаһан хэмжээн хадаа иигэжэ хорилгые бодотоор бэелүүлхэ гүйсэд арга олгоно.

Энэ тон шухала асуудалай талаар Советскэ Союзай арадуудай ба Японии арадай нэгэн һанал бодолтой байһаниие СССР-эй Верховно Совет хангалтатайгаар тэмдэглээд, энэ арюун хэрэгэй талаар Советскэ Союзай ба Японии хараа бодол бусад гүрэнүүдэй парламентнуудта эдэбхитэйгээр дэмжэгдэхэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

Москва город, Кремль 1956 оной июлиин 16.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани

...овно Совет сессиингээ хэл...үйлэй ээлжээтэ асуудал — ... зэбсэг хорихо, тэрэнэй тур...е зогсоохо тухай асуудалаар ...ко парламентын хандалга ту...СССР-эй Верховно Соведэй ...лгэ тухай асуудал зүбшэн ...кэ оробо. Союзай Соведэй ба ...ональностьнуудай Соведэй га...н хэрэгүүдые эрхилдэг комис...дай даалгабаряар депутат **Грушецкий** элидхэл хэбэ.

...схоорондын хэлсээ баталжа, ... зэбсэг хорихо, тэрэнэй тур...е зогсоохо гэһэн эрилтэтэй ...бэринүүдые энэ жэлэй фев...а Японско парламентын ту...шэдэй палата ба советнигүү...алата батала н абаһан юм. Эб ...мдалые сахин хамгаалха, ... дайнай хэсүү аюулые зай... тон ехэ эрмэлзэлгэтэй байһан ...о арадай һанал хүсэлые үнэ...аруулһан эдэ шиидхэбэринүү...омна ба водородно зэбсэгтэй ... Советскэ Союзай, Велико...иин болон США-гэй прави...онуудта өөрынгөө прави...ваар дамжуулан Японско пар...т барюулһан байна.

... зониие олоорнь хюдаха зэб...томна ба водородно зэбсэг ...бэрилэн бүтээхэ, тэрэниие хэ...кэ ябадалые хорихые, тэрэшэ...нэ зэбсэг туршалга хорихые ...арадуудай тон ехээр эрижэ ...гынь элитэ ха юм. Атомай хү...радууд амгалан зорилгоор хэ...кэ хүсэлэнтэй.

...хэйн хоёрдохи дайнай дүүрэн ... Советскэ Союз атомна зэбсэ...орихо гэһэн дурадхал эгээн ...эн оруулаа һэн. Советскэ правительство атомна ба водородно зэбсэгые гүйсэд хорихын түлөө, тэрэниие үйлэдбэрилэн бүтээхэ ба хэрэглэхэ ябадалые хорихын түлөө, бүтээгдээд байһан тиимэ зэбсэгүүдые үгы хэхын түлөө, энэ зэбсэг туршалгые зогсоохын түлөө оролдодог байгаа, мүнөөшье оролдоно.

Зүгөөр, атомна зэбсэг хорихо тухай асуудал мүнөөшье хүрэтэрөө шиидхэгдээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Бүхы оронуудай үргэн ниитэ арад зоной дунда һайшаагдаһан советскэ дурадхалнуудые баруун гүрэнүүдэй правительствонууд дэмжэнэгүй. США-гэй, мүн баруун бусад хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй зонхилхы нюурнууд энэ шухала асуудалаар хэлсээ баталха хэрэгтые мүнөө элдэб шалтаг барин һаатуулна.

Японско парламентын хандалгые Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинууд тон анхаралтайгаар хаража үзөөд, энэ документые Верховно Соведэй тус сесси дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тусхайта Мэдүүлгэ батала н абаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведтэ дурадхаха гэһэн шиидхэбэри абаһан байна. Мэдүүлгын проектые нүхэр Грушецкий соносхобо.

Удаань үгэ хэлэһэн депутат **А. Н. Несмеянов** (РСФСР) амгалан зорилгоор атомай хүсые хэрэглэхэ, энэ хэрэгэй талаар бүхы дэлхэйн эрдэмтэд харилсаатай байха зэргэтэй гэһэн асуудалнууд тушаа эхэнхидээ тогтон хэлээ.

Атомай хүсэн гээшэ наукын агуу ехэ туйлалта мүн гэжэ академик Несмеянов хэлэбэ. Сэрэгэй хүсые ехэ болохо хэрэгтэ бэшэ, харин экономическа талаараа хүгжэхэ, наукые болон промышленностиие һалбаран бадаруулха хэрэгтэ энэ агуу ехэ нээлтэ зорюулагдаха зэргэтэй.

Ядерна зэбсэг хорихо, тэрэнэй туршалгые зогсоохо тухай асуудалаар Японско парламентын хандалга тушаа хоёр палатануудай гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссинуудай дурадхаһан Мэдүүлгые оратор дэмжэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй бүлэг депутадууд—нүхэд Васильевская, Корнейчук, Попова, Сурков, Тихонов, Эренбург, Несмеянов гэгшэдэй зүгһөө оратор хадаа Советскэ правительствода иимэ асуултайгаар хандаба:

—Ядерна зэбсэгые али болохоор туршаха ябадалые хойшололтогүйгөөр хорихо тухай хэлсээ баталха гэһэн дурадхалтайгаар Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай ба Великобританиин правительствонуудта хандаһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой һанамжые бидэнэр дэмжэхэ зуураа, ядерна зэбсэг туршаха ябадалые хаа хаанагүй зогсоохын тула ямар хэмжээнүүдые абаха хүсэлэнтэй байнабта гэһэн асуудалтайгаар Советскэ правительствода ханданабди.

Депутат **И. Г. Эренбургда** (Латвийска ССР) үгэ үгтэбэ. Советскэ арадай, мүн тэрэшэлэн дэлхэйн бүхы арадуудай һанал хүсэлые хангахын тула өөрһөө дулдыдаха бүхы юумэ Советскэ правительствын хэхыень хүсэнэбди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Үглөөдэр гү, али недели болоод иимэл үгэнүүд Великобританиин болон Холбоото Штадуудай парламентнуудта соностохо бэзэ, амгалан тайбан, һай һайхан иимэл уг зорилго баримталан, манай баруун ханинар атом дэлбэлэн тэһэлхэ ябадалые гүйсэд хорихо тухай Советскэ правительствотай мэнэ гэһээр хэлсээ хэгты гэжэ өөһэдынгөө правительствонуудта дурадхаха бэзэ гэжэ найданабди.

Бүлэг депутадуудай асуултатай дашарамдуулан Советскэ правительствын зүгһөө мэдүүлгэ хэжэ, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр депутат **Д. Т. Шепилов** удаань үгэ хэлэбэ.

Депутат **Ю. И. Палецкис** гэгшэдэ (Литовска ССР) үгэ үгтэбэ. Бүхы советскэ арад зон ба депутадууд ехэ аюулда дайрагдаһантайнь дашарамдуулан японско арад тухай тон ехээр һанаагаа зобоно гэжэ нэн түрүүн японско арад зондо, тэрэнэй парламентда мэдүүлхэ хүсэлэнтэйб гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Зэбсэг хэрэглэхын огто аргагүй болоһые зэбсэгээр үшөө заналта хэдэг хүнүүдтэшье харуулха хэрэгтэй. Арсалдаае атомна гү, али бусад бомбонуудай хүсөөр шиидхэхэ ямаршье һэдэлгэ гаргуулхагүй хэлсээе өөһэдынгөө правительствонуудта арадууд баталуулха зэргэтэй. Үнэхөөрөө хүсэлэнтэй байгаал һаа, эбэй ёһоор шиидхэжэ болохогүй нэгэшье асуудал үгы юм.

Интернационализмын ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай үзэл сурталаар Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн Советскэ Союзай эдир залуушуул термоядерна зэбсэг хорихын түлөө агуу ехэ бүхы арадтаяа хамтадаа оролдоно гэжэ депутат **А. Н. Шелепин** (РСФСР) хэлэбэ. Советскэ ардай зол жаргалай түлөө, бүхы хүнүүдэй зол жаргалай түлөө советскэ залуушуул һурахашье, ажаллахашье хүсэлэнтэй.

Японско парламентын хандалгатай дашарамдуулан тусхайта Мэдүүлгэ СССР-эй Верховно Совет батала н абаха бэзэ гэһэн дурадхалые бусад депутадуудтал адли бишье дэмжэхэ байнаб гэжэ нүхэр Шелепин мэдүүлбэ.

Депутат Шелепинэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр сесси хадаа ядерна, тодорхойлон хэлэхэдэ, атомна ба водородно зэбсэг хорихо, тэдэниие туршаха ябадалые зогсоохо тухай асуудалаар Японско парламентын хандалга тушаа СССР-эй Верховно Соведэй Мэдүүлгые нэгэн һаналаар баталба.

Удаань бүлэг депутадуудай асуултатай ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепиловэй мэдүүлгэтэй дашарамдуулан, Верховно Совет иимэ **тогтоол** батала н абаба:

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, атомна ба водородно зэбсэг туршалгые хойшолуулшагүй түргэнөөр зогсоохо, тэрэниие хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай асуудалаар Советскэ правительствын политикые ба бодото хэмжээнүүдые һайшааха.

Хэлсэхэ зүйлынгөө ээлжээтэ асуудал—Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикые Карельскэ Автономна Советскэ Социалистическэ Республика болгохо тухай, тэрэниие Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын составта оруулха тухай Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй гүйлтые депутадууд зүбшэн хэлсэжэ оробо. Энэ асуудалаар Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ депутат **О. В. Куусиненд**э үгэ үгтэбэ. Карело-Финскэ ССР-ые Карельскэ АССР болгохо дурадхал республикын ажалшадай дура хүсэлэй үндэһөөр хэгдэһэн байна гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Энэ жэлэй апрелиин 24-дэ Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй батала н абаһан Хуули дотор республикын Верховно Совет бодото иимэ байдал хараадаа абана гэжэ заагдана: нэгэдэхеэр, республикын хүн зоной мүнөөнэй национальна состав, хоёрдохёор, Российска Федерацитай республикын экономикын нэгэн ниитэ байһан, ажахын ба культурын талаар тэрээнтэй нягта холбоотой байһан ушар.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ депутат **М. П. Тарасовта** үгэ үгтэбэ. Российска Федерациин Верховно Соведэй Президиум,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,—Карельскэ АССР-ые Российска Федерациин составта абаха тухай Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй гүйлтые зүбшэн хэлсэжэ үзөөд ехэ баясхалантайгаар зүбшөөлөө үгэһэн байна.

Карело-Финскэ ССР-ые Карельскэ АССР болгохо, тэрэниие РСФСР-эй составта оруулха тухай дурадхалые депутадууд **В. Э. Хуусари** (Карело-Финскэ ССР), **П. Т. Антипов** (Карело-Финскэ ССР), **И. И. Сюкияйнен** (Карело-Финскэ ССР), **Ф. Р. Козлов** (РСФСР) дэмжэбэд.

СССР-эй Верховно Совет палата палатаараа голосовалжа, Карело-Финскэ ССР-ые Карельскэ Автономна Советскэ Социалистическэ Республика болгохо тухай, тэрэниие Российска Федерациин составта оруулха тухай Хуули нэгэн һаналаар батала н абаба. СССР-эй Конституциин 13-дахи, 22-дохи статьянуудта тусхайта хубилалтануудые оруулха тухай Хуули нэгэн һаналаар батала н абтаба.

Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгагдаһан депутадуудай эрхэ түлөөлгые энэ палатада Карельскэ Автономна Советскэ Социалистическэ Республикаһаа депутадуудые һунгаха шэнэ һунгалта болотороо үлөөхэ гэһэн шиидхэбэри Верховно Совет мүн батала н абаба.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин зүбшэн хэлсэхэ зүйл дүүрэжэ сесси хаагдаба.

(ТАСС).

Д. Т. Шепиловэй хэлэһэн үгэ

Нүхэд депутадууд! Депутадууд **А. Н. Несмеянов, И. Г. Эренбург** гэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые энэ сесси дээрэ бидэ шагнабабди. СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд—атомна зэбсэг туршадаг али бүхы ябадалые хойшолуулангүй хорихо тухай хэлсээ баталха дурадхалтайгаар Америкын Холбоото Штадуудай, СССР-эй ба Великобританиин правительствонуудта хандаһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой һанамжые дэмжэхэ зуураа, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүд—В. Л. Василевская, А. Е. Корнейчук, А. Н. Несмеянов, Н. В. Попова, А. А. Сурков, Н. С. Тихонов, И. Г. Эренбург ядерна зэбсэг туршалгые хаа хаанагүй болюулхын тулада Советскэ Правительствын ямар хэмжээнүүдые абахаяа хүсэжэ байһан тухай асуулта хэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан депутадуудай табиһан асуудалаар Советскэ Правительствын хараа бодолые найруулха гэжэ намда даалгагдаһан байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет мэтын тиимэ хүндэтэй, түлөөлэлгэтэ центрын хандалгада гурбан гүрэнэй правительствонуудай зүгһөө онсо ехэ анхарал табигдахаар байна. Энэ хандалга үни табигдаһан зорилгые түргэнөөр шиидхэхэдэ туһалха ёһотой.

СССР-эй Верховно Соведэй энэ сесси зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай атомна болон водородно зэбсэг хорихо тухай асуудалда ехэ анхарал табяа. Энэншье тон ойлгостой ба мүнөөнэй уласхоорондын байдалай угаа шухала онсо илгаануудһаа үндэһэлэн гарана.

Советскэ Союзай, эб найрамдалда дуратай бусад оронуудай оролдоһоной ашаар уласхоорондын түгшүүрил нилээд һуларуулагдаа гэжэ бүгэдэ мэдэрнэ. Иимэ ушар байдалда зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын, атомна болон водородно зэбсэг хорилгын асуудалнуудые гуримшуулга бата бэхи эб найрамдал хангаха хэрэгтэ үнэхөөрөө шиидхэхы удхашанартай боложо байна. Энэ замаар урагшаа амжалтатайгаар дабшаа һаа, уласхоорондын бүхы байдалда, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тон һайнаар нүлөөлхэ байгаа гэжэ баталхада болоно. Юундэб гэхэдэ, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ арга замуудые угаа яаралтайгаар зэбсэгжэжэ бэдэрхэ гээшэ нэгэ удхатай, тиимэ арга замуудые буу зэбсэгээ, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ улам ехээр хороожо бэдэрхэ гээшэ тон ондоо удхатай байна. Буу зэбсэгые тон ехээр хороогоогүй һаа, мүн тэрэшэлэн атомна болон водородно зэбсэг хорёогүй һаа, бата бэхи эб найрамдал хангахын аргагүй юм.

Бата бэхи, удаан оршохо эб найрамдал сахиха, амгалан ажаһуухын, амгалан ёһоной зохёон байгуулха ажал хэхын, ажал хэдэг бүхы хүнүүдэй бүри һайн һууха хэрэгтэ хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой агуу ехэ шэнжэлгые—атомай хүсые хэрэглэхын тулада шухала эрхэ нүхэсэл хангаха гэһэн хүсэлһөө үлүү ехэ хүсэл эрмэлзэлгэ арадуудта үгы юм.

Лига Нацын уршагта ябуулгые хүн түрэлтэн хододоо һанажа ябадаг. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар тэрэнэй олон жэлдэ хэһэн ажал-ябуулгань үрэ дүнгэйнгөө талаар ямаршье ажал-ябуулга хээгүй байһантай адли юм. Тэндэ гоё үгэ хүүр хэлсэжэ, үндэһэ баримтагүй проектнүүдые зохёожо, заха хизааргүй сэсэрхэлдээд лэ дүүрэдэг байгаа. Энээнэй үрэ дүнгынь һайса мэдээжэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар Лига Нацын буруу һүрэһэниинь хүн түрэлтэндэ угаа ехэ уршаг хохидол ушаруулаа. Дайн сэрэг боложо тоогүй олон хүн алуулаа. Дайн сэрэгэй үедэ материальна болон культурна угаа ехэ баялигууд усадхагдаа. Хүн зон хизааргүй ехээр туляа, зобоо. Аюумшагта энэ түүхые дахин дабтуулаа һаа, гэмтэ ябадал болохо байгаа. Ядерна зэбсэгэй, реактивна техникын байхада шэнэ дайн болоо һаа, арадуудта бүри ехэ гэмтэл, һандарал тохёолдохо, хүнүүд бүри ехээр алуулха, зобохо байгаа.

Хүн түрэлтэнэй тон шухала интересүүдые оройдоошье тоодоггүй хүсэнүүд дэлхэй дээрэ бии гэжэ бидэ һайса мэдэнэбди. Эдэ хүсэнүүд яаралтай зэбсэгжэлгые ойгоргүй ехэ олзо, алта мүнгэ үгэдэг тон ашагтай зүйл болгоо. Эдэ хүсэнүүд буу зэбсэг хуряалгын хэрэгтэ һаад тойбо хэхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоно; эдэ хүсэнүүд мухардалгата байдалые хойно хойноһоонь зорюута бии болгоно. Теэд мүнөөнэй ушар байдалда эдэ хүсэнүүдэй аманъ татагдаха, эб найрамдал бэхижүүлгын арюун нангин хэрэг илан мандаха гэжэ бидэ найданабди. (**Альга ташалга**).

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюур)

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси

Д. Т. Шепиловэй хэлэһэн үгэ

(Түгэсхэл)

Бухы арадуудай хүсэл найдабарие харуулһан мүнөөдэрэй эгээн шухала, эрид шанга эрилтэ гэбэл, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ба атомна зэбсэг хорихо талаар үгэ хүүрэ орхёод, үнэн бодото хэрэг бэелүүлжэ орохо эрилтэ болоно. Мүнөө асуудал хэзээ хэзээнэйхиһээ тодоор ингэжэ табигдана: хүн түрэлтэнэй шухала интересые хэд **үнэхөөрөө** хараадаа абанаб, дэлхэйн бүмбэрсэгэй тон олонхи хүн зоной **хүсэл** эрмэлзэлые хэд **үнэхөөрөө** хүндэлнэб, тэдэнэр эб найрамдалые, уласхоорондын харилсаа холбоое бэхижүүлхэеэ эрмэлзэнэ, тэдэнэр минии үгөөрөө бэшэ, харин бодото дээрээ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ёһотой.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые бүгэдэ ниитээрээ бодото дээрэнь хороохо, атомна зэбсэг хорихо, мүн тэрэшэлэн буу зэбсэг хороолгые хиналгын уласхоорондын ашагтай системэ байгуулха хэрэгтэ зорюулан Советскэ Союзай хүсэлэл оролдолго гаргадагынь бүгэдэндэ мэдээжэ. Теэд, баруун зарим гүрэнүүдэй баримталдаг хараа бодолһоо шалтагаалан энэ асуудалаар ниитын хэлсээн мүнөөшье хүрэтэр түйлагдаагүй байха юм. Баруун гүрэнүүд элдэб шалтаг дурдаад тиимэ хэлсээ түйлахаһаа арсана. Энэ зорилгоор тэдэнэр зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряалгада ямаршье хамаагүй аэрофотосъёмконууд тухай, сэрэгэй мэдээсэлые суглуулха тухай дурадхалнуудые оруулан, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хороогдохо талаар шухала хэмжээ зохёохо ябадалые һэлгэхэеэ хүсэнэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохын урда тээ политическэ шиидхэгдээгүй асуудалнуудай гуримшуулагдаха тухай эрилтэнүүд мэтын уридшалһан элдэб условинуудые табина.

Тиихэтээ хамта тэдэ гүрэнүүд Советскэ Союзай бодото хараа бодолые хазагайруулха гэжэ ехээр оролдоно. Жэшээлхэдэ, атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалые һүүлэй үедэ Советскэ Союзай һонирходоггүй болоһон хэбэртэйгээр баталдаг баримтанууд хилын саанахи хэблэлдэ үзэгдэнэ. Энэ хадаа худал хуурмаг, тэнэг үгэнүүд гээшэ. Советскэ Союз атомна зэбсэгые заатагүй хорихо тухай асуудалые бүхы гүрэнүүдһээ урид табиһан байгаа. Хэнэйшье мэдэһээр, Советскэ Союзай үүсхэлээр арбан жэлэй саадатээ, 1946 ондо, ООН-эй Генеральна Ассамблей зэбсэгтэ хүсэнүүдые ниитээрээ хороохо ба атомна зэбсэгые хорихо тухай шиидхэбэриие нэгэн дуугаар баталан абаа һэн. Тиин хүнүүдые олоорнь хюдаха, экономико болон культурын центрнүүдые һандаргаха ядерна зэбсэгэй хоригдоогүй, усадхагдаагүй сагта Советскэ Союз энэ талаар гаргадаг хүсэлэл оролдолгоёо һуларуулхагүй байна. **(Альга ташалга).**

Баруун гүрэнүүд атомна зэбсэгые хорихо ба усадхаха тухай хэлсээ хэхэһээ бүри мүнөөнһөө арсажа байна. Тиимэһээ хэнэйшье мэдэһээр Советскэ Союз мүн ондоо дурадхал оруулаа. Энээн тухайда Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри гаргаагүй һаань, атомна болон водородно зэбсэг хэрэглэхэгүй гэһэн уялга агуу ехэ гүрэнүүдэй бэе дээрээ даажа абаха тухай дары хэлсэхыень Советскэ Правительство дурадхаһан байха юм. Теэд энэньшье дурадхалые США-гэй ба баруун бусад гүрэнүүдэй правительствонууд угтан абаагүй.

Түрүүшээр зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба юрын буу зэбсэгүүдые хороохо тухай асуудалаар хэлсээ түйлаха дурадхалые Советскэ Союз һаяхан юундэ оруулааб? Юундэб гэхэдэ, атомна зэбсэг хорихые, тэрээниие гүрэнүүдэй зэбсэгжэлгэһээ гаргахые зарим баруун гүрэнүүдэй үсэд нэтэрүүгээр хүсэдэггүй дээрэһээнь тохёолдоһон мухардалгаһаа гараха гэжэ Советскэ Союз эрмэлзэнэ. Баруун гүрэнүүд тиигэжэ хүсэдэггүй байхадаа атомна зэбсэг хорёо һаа Советскэ Союз юрын буу зэбсэгэй талаар булюу болохо гэһэн шалтаг олон жэл соо урдаа баридаг байгаа. Теэд баруун гүрэнүүдэй хүсэлые хараадаа абажа, түрүүшээр юрын түхэлэй буу зэбсэг хороохо тухай асуудалаар ниитын үндэһэ һуури олохо гэжэ Советскэ Союзай дурадхахадань, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын дайсад атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалые СССР-эй һонирхохоёо болиһон хэбэртэйгээр баталжа ороһон байна.

Советскэ Союз зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын асуудалай һууриһаа хүдэлжэ, бодото дээрээ шиидхэгдэхыень сэхэ шууд оролдоно. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэгые горьтой ехээр хороохо тухай, тэрэшэлэн атомна зэбсэгые хорихо тухай Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнуудһаа гадна, мүн өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэгые гансаараа нилээд хороохо тухай СССР-эй бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулгануудынь Советскэ Союзай тэрэ оролдолгые гэршэлэн харуулна.

Энэ уг зорилго тээшэ эрмэлзэлгэ хадаа атомна болон водородно зэбсэгые тэһэлжэ туршахаяа болихо тухай асуудалаар Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолыешье тодорхойлно.

СССР-эй Правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, атомна зэбсэг хорихо ба шэнэ дайнай аюул зайсуулха асуудалнууд тушаа хэмжээ-ябуулгануудай мэдээжэ программаа үнгэрөөшэ жэлэй бүри май һарада Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида дурадхан оруулаа һэн. СССР-эй Правительство атомна болон водородно зэбсэгтэй гүрэнүүдэй энэ аюулта зэбсэгүүдые туршахаяа болихо уялга абахынь хүсэжэ байһанаа тэрэ программа соогоо мэдүүлһэн байна. Зүгөөр энэ үүсхэлыень Америкын Холбоото Штадууд, зарим бусад баруун гүрэнүүд дэмжээгүй.

Энэ оной хабар Советскэ Правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын бусад асуудалнуудаар хэлсээ түйлалгаһаа дулдыдангүйгөөр ядерна зэбсэг тэһэлжэ туршалгые хойшолуулангүй болюулха тухай дурадхал ООН-до оруулаа һэн. Зүгөөр манай энэшье дурадхалые дээрэ дурсагдаһан гүрэнүүд дэмжээгүй.

Атомна болон водородно зэбсэгые туршахаяа болихо тухай асуудалые зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хороогдохо тухай ниитэ хэлсээнэй түйлагдатар тэрэ асуудалай шиидхэлгые хойшолуулангүйгөөр бүри мүнөө амяарандань шиидхэхэ ёһотой гэжэ бидэ тоолонобди. Хэнэйшье мэдэһээр Индиингшье правительство мүн лэ тиимэ хараа бодол баримтална. Ядерна зэбсэг туршахаяа болихо тухай Индиин правительствын оруулһан дурадхал мүнөө үедэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа ООН-эй Комиссида харагдажа байна. Теэд США-гэй, Англиин, Франциин ба Канадын энэ Комиссидахи түлөөлэгшэд Индиин правительствын оруулһан дурадхалнуудыешье буруушаажа үгэ хэлэһэн байна.

США ядерна зэбсэг хүгжөөлгэһөө арсажа шадахагүй, энэ зэбсэг тэһэлэн туршажа үргэлжэлүүлхэ ябадал США-гэй аюулгүй байдалда шухала хэрэгтэй байһан хэбэртэйгээр, Холбоото Штадууд иимэ туршалгануудые хэжэ үргэлжэлүүлхэ байна гэжэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа ООН-эй Комиссидахи США-гэй түлөөлэгшэ июлиин 13-да мэдүүлээ. Теэд яахаб, энэ мэдүүлгын һайн талань юуб гэбэл, Холбоото Штадуудай правительство ядерна зэбсэг туршахаяа болихо тухай Советскэ Союзай, Югославиин, социалистическэ бүхы гүрэнүүдэй, Индиин, Японии правительствонуудай, Баруун ба Зүүн оронуудай үргэн ниитэ зоной оруулдаг дурадхалнуудые дэмжэхэһээ арсажа байһаниинь тон эли болоно.

Теэд англиийска правительствын энэ асуудалаар баримталдаг хараа бодолынь американскаһаа тон багаар илгарна. Түрүүшээр туршалгын **тэһэрэлгэнүүдые бага зэргээр хизаарлаха,** зэбсэгтэ хүсэнүүдые **хуряалгын холын нэгэ шатадал туршалга хэхэеэ бүри болихо** гэжэ англиийска правительство дурадхана. **Энээнһээ байтагай, зарим тэды энэ хизаарлалтые зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хороогдохо тухай ниитэ хэлсээнэй хэмжээндэл бэелүүлжэ болохо байна гэжэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа** Комиссидахи Англиин түлөөлэгшэ һаяхан мэдүүлээ. Иимэ хэлсээ түйлаха болзор мүнөөдөө **оройдоошье мэдэгдэнэгүй.**

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорохо тушаа ООН-эй Комиссидахи Индиин түлөөлэгшэ К. Меноной баримталһан зүйлые зүбшөөнгүй аргагүй байна. Тэһэрэлгэ хэжэ туршалгые хорихо тухай асуудалые эдэ тэһэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай **асуудалаар һэлгэхэ гэһэн баруун гүрэнүүдэй һэдэлгэнүүдые шүүмжэлхэ зуура, ядерна зэбсэгые тэһэлжэ туршалга хэдэг ябадал үргэлжэлүүлэгдэхэдэ** яаралтай зэбсэгжүүлгэ бүри ехэ болоно гэжэ Менон тэмдэглээ.

Ядерна зэбсэг тэһэлжэ туршалгые болюулха гээшэ али бухы гасалан зоболонһоо абарха имагта ганса арга бэшэ юм. Атомна **зэбсэгые бүри мүһэн хорихо, тэрээниие бүтээхэеэ** болихо, хэрэглэхэгүй, **энэ зэбсэгые** гүрэнүүдэй зэбсэгүүдһээ **гаргаха** гээшэ гол шухала зорилго болоно.

Энэ асуудалаар Советскэ Правительствын баримталдаг хараа бодол **тон эли юм. Атомна болон водородно** зэбсэг бүри мүһэн хорихые,— туршалгын тэһэрэлгэ хэхэ ябадал хорихые, атомна болон водородно зэбсэг бүтээхэеэ болихые, тэрээниие **хэрэглэхэ ябадал хорихые, энэ зэбсэгэй запас усадхахые,** тэрээниие гүрэнүүдэй зэбсэгжэлгэһээ гаргахые бидэ дурадханабди. **(Альга ташалга).** Бүхы юумэн мүнөө имагтал баруун гүрэнүүдһээ дулдыдаха байна.

Атомна болон водородно зэбсэг туршалгые хорихо тухай гүрэнүүдэй хоорондо хэгдэхэ хэлсээн энэ талаар түрүүшын алхам болохо, атомна зэбсэгые хорихо ба усадхаха түрүүшын алхам болохо байгаа гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. Иимэ хэлсээн уласхоорондын оршон байдал һуларуулхада, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэдэг болоходо туһалха байгаа.

Атомна болон водородно зэбсэг туршалгые болюулха ябадал хинаха тухай уласхоорондын ямар нэгэн орёо хэлсээнүүдэй хэгдэхые эринэгүй, юундэб гэбэл наукын, техникын байдал мүнөө үедэ атомна гү, али водородно ямаршье тэһэрэлгын хаанашье хэгдээ һаань дары мэдэхэ арга олгоно. **Энэ асуудалаар** хэлсээнүүдые түйлахын тулада олон талын удаан хэлсээ хэһэнэй хэрэгынь мүн тэрэшэлэн үгы юм, юундэб гэбэл, мүнөө үедэ **тиимэ хэлсээ түйлаха ябадал энэ зэбсэг мүнөө бүтээжэ шадаха имагтал гурбан оронуудай,** нэрлэбэл: Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Советскэ Союзай правительствонуудай хоорондо хэлсээнэй түйлагдаха ябадалһаа дулдыдана.

Үни удаан сагай туршада зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряаха тушаа ООН-эй Комиссида, тэрэнэй Подкомитедтэ барагдашагүй үгэ буляалдаан болоно, олон тоото дурадхалнууд, мүн эсэргүү дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Зүгөөр, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын хэрэг оройдоошье урагшаа ябанагүй. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа ООН-эй Комиссиие зэбсэгтэ хүсэ хороолгын асуудалнуудта хамааралсахагүй Комисси болгохоёо зарим нэгэнүүд һэдэнэ бэшэ аал?—гэжэ эб найрамдалай хэрэгые шухала гэжэ тоолодог үнэн сэхэ бүхы хүнүүд хуулита ёһоор асууха байна. **Амгалан байдалай аша туһада, ООН-эй нэрэ хүндые хамгаалгын аша туһада үгэ хүүрһээ бодото хэрэг бэелүүлжэ орохо, тодорхой дурадхалнуудые абажа эхилхэ хэрэгтэй.** Атомна болон термоядерна зэбсэг тэһэлжэ туршалга хэдэг али бүхы туршалгануудые дары болюулха тухай гурбан гүрэнүүдэй—СССР, США ба Англиин хоорондо хэлсээ хойшолуулангүйгөөр баталха шухала гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

Тиимэ хэлсээн бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһатай, этигэл найдабаритай тааpaxa байгаа. Энэ этигэл найдабариинь хүсэлдүүлхэ гээшэ бидэнэй нангин уялга болоно.

Атомна зэбсэг тэһэлжэ туршалга хэдэг ябадалые хойшолуулангүйгөөр болюулха гээшэ арадуудта шухала байна. **США-гэй ба Англиин зүгһөө һайн һанал хүсэл гараа һаа зохихо ёһоной хэлсээ түйлаха боломжото арга олохонь бэрхэтэй бэшэ байха юм. Бидэнэй һанахада иимэ хэлсээн нэгэн гэбэл ООН-эй хэмжээндэ, үгышье һаа США-гэй, СССР ба Англиин правительствонуудай хоорондо хэлсээ түйлаха аргаар, энээндэнь саашадаа бусад гүрэнүүдэй хабаадан орохо аргаар, үгышье һаа атомна болон водородно зэбсэг туршахаяа болихо гэһэн уялга бэе дээрээ даажа абанабди гэжэ гурбан правительствын түс бүридөө түсхайта ёһоор мэдүүлхэ аргаар түйлагдажа болохо байна. Советскэ Правительство эдэ аргануудай алинииеншье абалтай гэжэ тоолоно. Тиин Советскэ Правительство энэ асуудалаар Америкын Холбоото Штадуудай ба Великобританиин Правительствонуудтай дары хэлсээ хэжэ эхилхээр бэлэн байна.**

Бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлгын интерестэй бүримүһэн тааралдадаг Советскэ Правительствын энэ хараа бодолые СССР-эй Верховно Совет һайшааха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэб. **(Нэрьемэ удаан альга ташалга).**

Н. А. Булганин ГДР-эй Премьер-Министр О. Гротевольтой уулзаба

Июлиин 16-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин **Германска Демократическа Республикын Правительственна** делегациие толгойлжо, Москва ерэһэн ГДР-эй Премьер-Министр Отто Гротевольтой уулзаһан байна.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов байлсаба.

(ТАСС).

Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республ[...] Правительственна делегацинуудай хэлсээнүүд

Июлиин 16-да Кремльдэ Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хэлсээнүүд эхилбэ. СССР-эй Правительствын уряалаар ГДР-эй Правительственна делегаци Москва ерэһэн байна.

Советскэ Союзай зүгһөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшонор В. М. Молотов ба М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо Г. М. Маленков, СССР-эй Оборонын Министр Г. К. Жуков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, КПСС-эй ЦК-гэй Секретарь Л. И. Брежнев, СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин хэлсээнүүдтэ хабаадалсана.

Германска Демократическа Республикын зүгһөө ГДР-эй Премьер-Министр О. Гротеволь, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи Орлогшо В. Ульбрихт, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба национальна оборонын Министр В. Штоф, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Промышленностиин болон транспортын асуудалнуудые эрхилхэ комиссиин хүтэлбэрилэгшэ Ф. Зельбман, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо О. Нушке, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо Г. Лох, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Хүдөө ажахын асуудалнуудые эрхилхэ Комиссиие хүтэлбэрилэгшэ Ф. Шольц, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Л. Больц, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин Эрхэтэ Посол И. Кениг гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадалсана.

Советскэ зүгһөө СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, Экономическа холбоо барисаанай хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин начальник К. И. Коваль, Экономкомиссиин Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо П. В. Никитин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй Финансын Министрын Орлогшо А. А. Посконов, СССР-эй МИД-эй Коллегиин Гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Европейскэ таһагые даагша С. Г. Лапин гэгшэд хэлсээнүүдтэ байлсана.

Советскэ Правительствотай хэлсээ хэхын тула Москва ерэхые уриһанайнь түлөө ГДР-эй Премьер-Министр О. Гротеволь СССР-эй Правительстводa баясхалан хүргэжэ, хэлсээнэй эхиндэ мэдүүлгэ хэбэ. Тэрэ хадаа уласхоорондын оршон байдал тушаа хэлэһэн, Германска Демократическа Республик[...] тическа ба экономическа б[...] хай асуудал, мүн тэрэшэ[...] ба демократическа ёһоор [...] ниие нэгэдүүлхэ тухай ас[...] шаа тогтон хэлэһэн байна.

Удаань СССР-эй Минис[...] Соведэй Түрүүлэгшэ Н. [...] нин, КПСС-эй ЦК-гэй [...] Секретарь ба СССР-эй [...] Соведэй Президиумэй Гэш[...] Хрущев мэдүүлгэ хэжэ, х[...] нүүдэй хоорондохи ахаду[...] харилсаануудые Советскэ [...] ба Германска Демократич[...] публикын Правительствен[...] гацинуудай хэлсээнүүд с[...] бэхижүүлхэ гэжэ найда[...] һанаа тэмдэглэбэ.

Мүн ГДР-эй Министрнү[...] ведэй Түрүүлэгшын Орл[...] Нушке, Г. Лох, Ф. Зельб[...] Шольц, В. Ульбрихт гэг[...] дүүлгэнүүдые хэлэһэн байна.

Үнэн зүрхэнэй, хани ёһо[...] бэе гүйсэд ойлголсолгын [...] байдалда үнгэргэдэһэн х[...] дэй үедэ СССР ГДР [...] хоорондохи политическэ бо[...] номическа харилсаае са[...] үргэдхэхэ тухай асуудалну[...] тэрэшэлэн хоёр оронуудые [...] хуулдаг уласхоорондын зар[...] далнууд үргэнөөр зүбшэн [...] дээ.

Хэлсээндэ хабаадагша[...] оной июлиин 17-до хэлсээ[...] жэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

(Т[...]

Советскэ Союзай, Германска Демократическа Республик[...] Правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэ[...]

Июлиин 17-до Кремльдэ Советскэ Союзай, Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хоорондо хэлсээн боложо үргэлжэлөө.

Советскэ Союзай зүгһөө хэлсээндэ Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор В. М. Молотов, М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. М. Маленков, СССР-эй Оборонын министр Г. К. Жуков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Л. И. Брежнев, СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин гэгшэд хабаадаа.

Германска Демократическа Республикын зүгһөө хэлсээндэ ГДР-эй Премьер-Министр О. Гротеволь, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. Убьбрихт, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба Национальна оборонын министр В. Штоф, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба промышленность болон транспортын асуудал эрхилдэг Комиссиин хүтэлбэрилэгшэ Ф. Зельбман. Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо О. Нушке, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Лох, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба хүдөө ажахын асуудал эрхилдэг Комиссиин хүтэлбэрилэгшэ П. Шольц, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол И. Кениг гэгшэд хабаадаһан байна.

Хэлсээнэй үедэ Советскэ талаһаа СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, экономическа холбооной хэрэг эрхилхэ Главна управлениин начальник К. И. Коваль, СССР-эй Госэкономкомиссиин түрүүлэгшэ П. В. Никитин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй Финансын министрын орлогшо А. А. Посконов, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Паутин, экономическа холбооной хэрэг эрхилдэг Главна управлениин начальнигай орлогшо П. А. Малетин, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. П. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Европейскэ гурбадахи таһагые даагша С. Г. Лапин гэгшэд байлсаба.

Бэе бэеэ гүйсэд ойлголсолгын, үнэн сэдьхэлэй хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн мүнөөдэрэй хэлсээнэй үедэ хоёр орондо хабаатай асуудалнуудай талаар һанал бодолоо хэлсэжэ үргэлжэлһэн байна.

ГДР-эй экономикые саашань хүгжөөлгэдэ хабаатай материалнуудые хаража үзөөд, Хамтын Мэдүүлгын проектые хэлсээндэ хабаа[...] зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха[...] бари абаһан Хамтын К[...] хүдэлмэри тухай Г. М. П[...] Ф. Зельбман гэгшэдэй мэ[...] хэлсээндэ хабаадагшад [...] байна.

«Советскэ Союзай, Г[...] Демократическа Республик[...] вительственна делегацину[...] сээнэй дүнгүүд тухай М[...] хэлсээндэ хабаадагшад нэг[...] лаар һайшаагаа.

СССР ГДР хоёрой ахад[...] рилсаае саашадань бэхи[...] тэрэшэлэн бүхы дэлхэй д[...] найрамдал батадхалгада [...] энэ хэлсээнэй дүнгүүдээр [...] хангагдажа байһанаа хоёр [...] мэдүүлээ.

ГДР-эй Премьер-Минис[...] Гротеволь Германска Де[...] ческа Республикын арадай [...] саашадань хүгжөөхэ, хүн [...] материальна ажана байдал[...] жаруулха хэрэгтэ үзүүлһэн [...] ламжын түлөө СССР-эй пр[...] ствода баясхалан хүргөө.

СССР-эй Министрнүүдэй [...] дэй Түрүүлэгшэ Н. А. Б[...] КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи [...] тарь, СССР-эй Верховно [...] Президиумэй Гэшүүн Н. [...] щев политическэ ба эконо[...] хүгжэлтэдөө, Германска Д[...] тическа Республикые бэхи[...] дээ шэнэ амжалта тү[...] ГДР-эй Правительствода, [...] ликын бүхы ажалшадта [...] байна.

ГДР-эй Правительственна делегациин гэшүүд ВСХВ-е хараба

Мүнөөдэр Германска Демократическа Республикын Правительственна делегациин гэшүүд—Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо О. Нушке, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба хүдөө ажахын асуудал эрхилдэг комиссиин хүтэлбэрилэгшэ П. Шольц хүдөө ажахын бүхэсоюзна ба Бүхэсоюзна промышленна выставкэнүүдые хараба. Эндэ СССР-эй Совхозуудай министр И. А. Бенедиктов, ВСХВ-гэй директор академик Н. В. Цицин, Бүхэсоюзна промышленна выставкын директорэй уялгые дүүргэгшэ М. А. Дроздов гэгшэд тэдэниие угтаба.

Айлшад выставкын территориие, хэдэ хэдэн павильонуудые хараа. «Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэлгын» павильондо ороходоо айлшад хүдөө ажахын талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ тэмдэгтэ атомуудые советскэ эрдэмтэдэй хэрэглэжэ байһаниие илангаяа ехээр һонирхоо.

«Машина бүтээлгэ» гэжэ павильон соо айлшад шэнэ техникэтэй танилсаһан, хүдөө ажахын шэнэ машинануудай модельнүүдые хараһан байна. Эдээн сооһоо зариманиинь нилээд адар хүндэ байна, конструкторнууд хадаа эдээниие бүтээлгэдэ металл багаар гаргашалха тухай бодожо үзэхэ ёһотой гэжэ П. Шольц хэлэбэ.

Выставкэһээ гаража ошохо зуураа, О. Нушке ТАСС-эй [...]пондентдэ ингэжэ хэлэбэ:

—Эдэ выставкэнүүд хада[...] хараһан бүхы выставкэнүүд[...] эгээ универсальна байна. [...] Союзай промышленностиин [...] тэ хэмгүй ехэ. Техникынше[...] ажахыншье талаар советск[...] дэй улам ехэ амжалта [...] байһаниие жэлһээ жэлдэ [...] баясанаб. Иимэ жэшээтэ һ[...] никэ байгуулһан Советскэ [...] ажалшадые бүхы сэдьхэлһ[...] шалнаб. Советскэ ороной [...] ажахын хүдэлмэришэд техн[...] наукын туһаламжатайгаар [...] ехэ амжалта түйлаха гэжэ [...]

(ТА[...]

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө" Уласхоорондын Сталин[...] шан Колумбийска уранзохёолшо, ниитын ажа[...] ябуулагша Бальдомиро Санин Канода барюулаг[...]

БУЭНОС-АЙРЕС, июлиин 16. (ТАСС). Эб найрамдалай түлөө гайхамшаг тэмсэлшэ, колумбийска элитэ уранзохёолшо ба ниитын ажал-ябуулагша Бальдомиро Санин Кано гэгшэдэ «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» Уласхоорондын Сталинска шан һаяхан Попаян городто барюулагдаба.

Санин Кано гэгшэдэ шан барюулха үедэ Колумбиин демократическа организацинуудай түлөөлэгшэд, культурын ба искусствын ажал-ябуулагшад байлсаба.

«Арадуудай хоорондохи эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө» Уласхоорондын Сталинска шангуудай Комитедэй зүгһөө шан барюулха зуураа, Колумбийска поэт Луис Видалес лауреадые халуунаар амаршалһан, эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондохи [...] саа холбооной түлөө тэмсэ[...] нин Кано гэгшын гайхамша[...] ябуулгые тодорхойлон хар[...] эб найрамдалые хамгаалхы[...] саашанхи тэмсэлдээ амжа[...] дые түйлахыень тэрээндэ [...] байна.

Бальдомиро Санин Кано [...]гай үгэ хэлээ.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

...дэн дахин хэлсэhэнэй hүүлээр...

...тическо-нигтын хүдэлмэрэ тоодо харуулан ойлгуул... итацине КПСС-эй XX ... түүхэтэ шиидхэбэринуудые ...йлгуулан hайжаруулха тухай ... партиин Яруунын айкомой ...рэ хэдэн hүүлээр уда тэээ ...хэлсэгдэжэ, шиидхэбэри гар... н байгаа. Мүн колхозууд МТС-үүд болон аймагай эм...ганууд, предприятинуудай ...а эхин организацинууд энэ ...ые зүбшэн хэлсээ бэлэй. Теэд ... hүүлээр аймаг дотор харуу...гуулха агитаци hайжаруу...гүй зандаа.

...юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, ...и айком, тэрэнэй пропаганда ...тацини таhаг (даагшань нү...гдаров) харуулан ойлгуулха ...ние hайжаруулан шэнэдхэхэ ...шиидхэбэри абаад лэ, тэрэнээ ...дээрэнь бэелүүлхын түлөө ...огүй. Тиимэhээ колхозуудта, ...удтэ, мүн совхоздо, үнгэрхэ...магай центр Сосново-Озэрск ...дошье мүнөө хүрэтэр харуу...лгуулха агитаци hэльбэн за...гүй байhаар. Жэшээнь, ... Туяа», «Коммунизм», «Ко...н», Кировэй, Сталинай нэ...рэ ба бусад колхозуудта, Эгэ... Сосновско МТС-үүдээр яба...ртиин XX съездын шиидхэ...удhээ абтаhан уряа лозунг, ...уудые хараханъ тон бэрхэтэй ...ун аймагай болон колхозуу...йлажа байhан дэбжэлтые, ...табанжэл соо хэхэ хүдэлмэ...айлбарилан харуулжа, уран ...зураглан бэшэглэhэн диаг..., плакадууд эдэ колхозуудай ... гүүртэнүүд дээгүүр, клуб, ...о соошье, үйлсэнүүдээршье ...о байхагүй. Хуушаршаhан ... үнинэй лозунгнууд хаяа тэндэ байдаг. Жэшээл... Ворошиловай нэрэмжэтэ ...ой үйлсэнүүдээр үзэг бэшэ...нигдахаяа болишоhон хуу...озунг, плакадууд хадаатай ... Харин тиихэдэ парторганиза... секретарь нүхэр Кузнецов ...не мэдэжэ байгаад, ямаршье ... абаhагүй. Мүн аймагай цент...лсэнүүдээр эндэ тэндэ лозунг...ин байбашье алдуутайгаар бэ...лэй, хуушаршанхай.

...лозуудта, мүн аймагай центр... ажахын түрүүшүүлэй зура...й витринэнүүд түхеэрэгдэнэ. ...Хүндэлэлэй болон показате... досканууд, газетын витринэ... олонхидоо үнинэй орхигдошон...оhон байдаг. Жэшээнь, «Ком...м» колхозой конторын газаа...ндэлэлэй ба показателиин дос... үнинэй хооhон, эндэ мүры... дүнгүүд, ажахын түрүүшүү...рэ обогууд бэшэгдэнэгүй. Тии... гүүртэ, фермэнүүдэй олонхи...мүрысөөнэй болон показате... досканууд орой байхагүй.

... Яруунын мяха-hүнэй совхоз...аруулан ойлгуулха агитаци ...-эй XX съездын шиидхэбэри... ёhoор шэнэдхэгдээгүй шахуу. Совхозой центр—Гунда тосхондохи конторын газаа шэнэ табанжэлэй турша соо hү hаалгые харуулhан диаграммаhаа бэшэ ондоо харуулан ойлгуулха агитацин зүйлнүүд байхагүй. Үнгэрхэдөө эндэ ажахын жэлэй 9 hарын дүүрээд байхадань, харин 6 hарын турша соо hү hаалгын дүнгүүд байха юм. Тус совхозой Шэрэнги, Тулдуун. Жэрээхэй гэжэ тосхонуудта байдаг фермэнүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци бүришье эмхидхэгдээгүй.

— Харуулан ойлгуулха агитацие эмхидхэхэ аад, сүлөө забдамнай болоногүй,—гэжэ Тулдуунай фермын группарторг нүхэр Ц. Е. Цыбенов хөөрэнэ. Зурhаадахи табанжэлэй түсэб тухай хөөрэлдэхэдэ, 1960 ондо хэды толгой үнеэтэй, хонитой, шубуутай, хэды шэнээн мяха, hү, ноохо абадаг болохоёо малшадшье, мүн фермын хүтэлбэрилэгшэдшье мэдэнэгүй. Энэ фермэдэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө бүгэдын оролдолго гаргагдадаггүй. Совхозой партийна организацишье, фермын партийна группашье энэ хүдэлмэри бодотоор эмхидхэнэгүй. Эгээл тиимэhээ боложо энэ фермэ hү hааха түсэбөө hара, квартал бүхэндэ дүүргэдэггүй, мүнөө 9 hара соо совхоз соогоо эгээл hүүлшын hуури эзэлнэ. 9 hара соо hайжаруулагдаhан үүлтэрэй үнеэн бүриhөө оройдоо 529 литр hү hаагаа юм. Харин түсэбынь 2000 литр юм. Тус совхоз hү hааха, гүрэндөө тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй.

Энээндэ совхозой партийна организацин секретарь нүхэр Бурдуковский, рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Минеев, фермэнүүд дээрэхи партгруппорганuудшье зэмэтэй байна.

Зарим газарта энэ хүдэлмэрие hайжаруулха hанаатай байбашье hаа, саашань мүртэй юумэ хэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо (партийна организацин секретарь нүхэр Д-Д. Дамбиев) яhала hайн диаграммануд, мүн ажахын шэнэ табанжэл соо оронойнгоо хүгжэхэ асари ехэ түсэбүүдые харуулhан плакат биишье hаа, тэдэнь гансал колхозой түрүүлэгшын кабинет, конторын коридор соо үлгөөтэй байна. Парторганизацин агитаторнууд зоной дунда хөөрэлдөө хэхэдээ харуулан ойлгуулха агитацие хэрэглэдэггүй байна. Тус колхоздо политическэ хүдэлмэриин муугаар табигдаhан дээрэhээ ажахын, илангаяа малажал хүгжөөлгын шухала асуудалнууд тон муугаар шиидхэгдэнэ. Тус колхоз 9 hарын турша соо оройдоо 442 литр hү үнеэн бүриhөө hааhан, хонидой нооhо хайшалалгые эмхигүйгөөр үнгэргэhэн байна.

КПСС-эй Яруунын айком өөрынгөө гаргаhан тогтоолые дүүргэжэ, харуулан ойлгуулха агитацие эрид hайжаруулха бээз гэжэ найдагдана.

Ц. Дандаров, манай корр.

Кукурузын поли дээрэ

Июнь hарын хуушаар Зэдын аймагта хура бороон ехээр орожо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үргэн ехэ полинуудай ургаса түрэнөөр hэргэн, жэгдэ hайнаар ургажа байна. Илангаяа кукурузын полинуудай ургаса hайн.

—Мүнөө нимээр гаража байhан кукурузымнай эшэнүүд намар болотор ой модон шэнгеэр, hарбайжа хүрэхэгүй үндэрөөр ургаханъ лабтай,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дармаев баяртайгаар хэлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Г. С. Дармаев агроном А. Лобыгин хоёр кукурузынгаа ургаса үзэжэ байна.

И. Филипповэй фото.

Һурагшад таряанай полиие буртаг үбhэнhөө сэбэрлэнэ

Ториин аймагай Улекчинэй дунда hургуулиин hурагшад зунайнгаа амаралтада гараад байхадаа, түрэл колхозойнгоо ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Хабартаа Улекчинэй дунда hургуулиин hурагшад полидо наг шэбхэ гаргалсадаг, сабшалан сэбэрлэлсэдэг hэн. Бригада, звенонууд боложо таhараад, үбhэ хуряалгын, мүн таряанай хойноhоо харууhалгын хүдэлмэрие шадалаараа хамhалсаха гэжэ hурагшад хамтынгаа суглаан дээрэ уялга абаhан байна. Энэ хүдэлмэрие hурагшадай эмхидхэхэ хэрэгтэ аймОНО-hоо, мүн ВЛКСМ-эй айком hоо түлөөлэгшэд колхозуудта гаража, эдир колхозниигуудта нилээд туhаламжа үзүүлээ.

Мүнөө hурагшад Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо ехэнхидээ таряанай полиин буртаг үбhэ түүнэ. Мүнөө эндэ хамтадаа 50 hурагшад ажаллана. 30 hурагшадhаа бүридэhэн бригада (бригадирынь багша нүхэр Цырен-Доржо Норбоев) таряанай буртаг үбhэ түүнэ, мүн силосэй нүхэ сэбэрлэжэ байна. Эдэнэр табан үдэрэй туршада 160 гаран гектар полиин буртаг үбhэ түүгээд, hүүлээрнь силосэй нүхэнүүдые сэбэрлэбэ. Тус бригада хоёр звено боложо хубаараад, хоорондоо мүрысэн ажалладаг юм. Тэдэнэр таряанай үбhэ түүхынгээ урда тээ колхозойнгоо огородто ажаллаhан байгаа. Тиигэжэ 10 га газарта капуста, 3 га газарта hонгино болон морковь hуулгалсаад, үбhэ ногооноонь сэбэрлэжэ уhалалсаа.

Зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл колхоздоо бүхы шадалаараа туhалха гэhэн зорилгоёо hурагшад бодотоор бэелүүлжэ байна.

М. Гончиков.

Агитатор Татьяна Морозова

...комсомолка Та... Морозова ...ондо хүдөө ...ын техникум дүүргэhээр ...ын аймагай «8-ое марта» ...здо ерэжэ, тус артегэшүүн боложо ороhон юм. ...ерэhэнэйнгээ hүүлдэ уданшье... ...рэ партийна эхин организа... ...hүнэй-товарна фермэдэ агита...р томилогдоhон байна.

...үүшын үедэ агитатор-зоотех... Морозова ехэхэн бэрхэшээл... ...й ушараа hэн. Тиимэhээ ...хи эрхим агитаторнууд—ком...стнууд Ф. М. Вишняков, В. Н. ...ев гэгшэд залуу агитаторта ту...е хүсэhэн байгаа. Олон жэл ...агитатораар хүдэлжэ, дүй дүр...й болоhон эдэ нүхэд залуу ...жэлтые хүн бүхэнтэй тус тус... хөөрэлдэхэ ёhотой гэжэ hурга... ...айгаа. Тэдэнэй дүй дүршэлые ... Морозова халан абаа.

...тьяна Морозова даалгагдаhан ...товарна фермэдэ арбан ... соо хоёр-гурбаhаа үсөөн бэшэ ...идөө үнгэргэдэг юм. Тиин тэрэ ...дөөндөө эртээнhээ hайса бэ... ... энэ үедэ ямар тэмээр мал...айгаа хөөрэлдэхэ тухайгаа бо... үзэдэг, хөөрэлдөөгөө хайшан ...hаа үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэб ... оролдодог юм.

...нэй-товарна фермынхидэй абаhан социалистическэ уялгануудаа ...хэхэ хэрэгтэ Татьяна Михайловна хододоо туhална. Энэ фермэ... ажалай журам hайжараа, ...шад hэлгэгдэхэеэ болинхой, ...даа 3 жэлэй зоовет hурал... ...hуранад. Фермэдэ ажал... үдэр бэшэлгэ гуримнуулаг... ...Шэнэ тогтоолой ёhoop, малhаа ...шэнээн ашаг шэмэ, түл аба... ...харалсажа, ажалта үдэр үгтэ... болонхой. Малhаа ашаг шэмэ, ...абаха даалгабаринуудаа үлүү... дүүргэhэн малшад нэмэлтэ түл... ...hара hарын түсэбэй дүүргэлтээр абадаг болоо. Арбан хоног соо социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, партийна организаци ба колхозой правлени түрүү hуури эзэлhэн фермэдэ дамжуулгын Улаан туг, түрүү hаалишадта улаан

вымпел мүнгэн шантайгаар барюулна. Тэрэ фермынхидэй суглаан дээрэ арбан хоногой дүн гаргагдадаг, дутуу дунданнуудаа элирүүлдэг, түрүүшүүл дүй дүршэл тухайгаа хөөрэдэг болоо.

Ажахын энэ жэлэй үнгэрhэн 9 hара соо колхозой hаалишад урда жэлнүүдтэ орходоо ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Июлиин нэгэнэй мэдээгээр колхоз нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 930 литр, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 55 центнер hү hаагаа. Колхозой эрхим hаалишад Валентина Абрамовна Торгашина, Мария Константиновна Торгашина гэгшэд даажа абаhан 14—14 үнеэнhээ 14—14 тугал, үнеэн бүриhөө 1000—1070 литр hү hааха гэhэн уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Тус колхозой hаалишад жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриhөө 1500 литр hү hааха гү, али үлөөд байhан 3 hара соо 500 литрhээ бага бэшэ hү hааха, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 105 центнер hү hааха шэнэ уялга абаад, эршэтэйгээр ажаллана.

Агитаторай үүсхэлээр hүнэй-товарна фермэдэ улаан булан нээгдэнхэй. Тэндэнь таарууга̄ар хэгдэhэн показателиин доска бии. Һаалишадай абаhан уялгаяа ямараар бэелүүлжэ байhан тухай мэдээн 10 хоног, hара бүхэндэ гаргагдажа, энэ доскада бэшэгдэдэг болонхой.

Тус колхоз урда жэлнүүдтэ жэл бүри 100 үнеэн бүхэнhөө миин 60—70 тугал абадаг байгаа. Энэ хадаа саашадаа ниитынгээ малажал түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ hаад хэдэг, hубайрhан үнеэн түхэреэн жэл соо ямаршье олзо доход колхоздо оруулхагүйhөө гадна ехэхэн гарза хэдэг байгаа. Энэ асуудалаар Татьяна Михайловна малшадтай сагүргэлжэ хөөрэлдөө хэжэ, үнеэдые hубайруулха ябадалтай тэмсэhэн байна. Тэрэнэйнь аша туhа мүнөө харагдана. Буханууды hайнаар эдеэлүүлжэ, үнеэдые ороондо оруулдаг болоhониинь тугалнууд энэ колхоздо олоор абтадаг болоо. 1955 ондо 100 үнеэн бүриhөө 87 тугал, мүнөө жэлэй 9 hара соо 100 үнеэн бүриhөө 98 тугал абтаа. Һаалишад Мария Курдюкова, Василиса Брянская, Мария Бурундукова 14—14 үнеэнhээ 14—15 тугал абаад байна.

Һүүлэй хоёр жэл соо эбэргэ боло малай үүлтэрые hайжаруулха хэрэгтэ энэ колхоз ехэхэн анхарал табина. Нёдондо жэлэй эмэ тугалнуудые илгажа амяарлаад, hайнаар харууhална. Мүн 10 племенной эмэ хашарагуудые худалдажа абаа.

Ниитын малажалые түргэнөөр хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада тэжээлэй hайн база байгуулха хэрэгтэй. Гэбэшье, элдэб тэжээл ехээр бэлдэхын түлөө hүүлэй үе болотор багаар оролдодог байгаа. Агитатор Татьяна Михайловна колхозой правленидэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай бодото дурадхал оруулаа. Сабшалангаа болон бэлшээриин газарнуудые сэбэрлэхэ, үтэгжүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри эндэ хэгдэбэ. Мүнөө жэл сабшалангай бүхы талмайн хахадhаа үлүүнь хоёрдохёо—гурбадахяа уhалагдажа байна. Энэ жэл нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ талмай дээрэ үнэтэ культура—кукуруза таригдаа. Мүн ногоон тэжээлдэ хэрэглэгдэхээр 50 гектарта хара таряан таригдаа.

Зунай үедэ hү hаалгые дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, ногоон конвейертэ орохо хара таряан, овес, кукуруза ехээр таригданхай. Малые зүбөөр бэлшээхэ, hаагдадаг үнеэдые hүни харууhалха тушаа хэмжээн абтажа байна. Харин малые саг сооньуhалха хэрэгтэ hаяхан болотор бодото анхарал табигдаагүй байгаа. Энэ дутагдалые агитатор Морозова саг сооньобёоржо, колхозой правленидэ мэдүүлhэн юм. Мүнөө энэ дутагдал усадхагдаа. Һаагдадаг үнеэд үдэртөө нэгэ уhалагдадаг байhанаа, мүнөө хоёр гурба дахин уhалагдадаг болоо. Энээнэй ашаар hаалишад үдэр бүри 60 гаран литр hү урданайхиhаа ехээр hаадаг болонхой.

Зоотехник Татьяна Морозова өөрынгөө эрдэм мэдэрэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Зоотехническэ наукануудай шэнэ туйлалтатай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй саг үргэлжэ танилсажа, тэрэнээ малшадтаа дамжуулан нэбтэрүүлнэ. ВЛКСМ-эй райком комсомолка-зоотехник, эрхим агитатор Татьяна Морозовае магтаалай грамотаар шагнаа.

Д. Цыренов.

Республиин колхозуудта набшаhата тэжээл бэлдхэлгын, үбhэ сабшалгын ябаса тухай 1956 оной июлиин 15-най мэдээн

Аймагууд	Набшаhата тэжээл бэлдхэлгэ (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Сабшалта (гектараар)	Аймагууд	Набшаhата тэжээл бэлдхэлгэ (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Сабшалта (гектараар)
Тунхэнэй	143,6	884	Курумканай	11,9	—
Кабанскын	139,9	1160	Сэлэнгын	11,3	—
Прибайкальска	109,2	1949	Заиграйн	10,2	88
Тарбагатайн	49,8	—	Закаменай	7,4	30
Мухаршэбэрэй	37,8	—	Ториин	5,2	—
Кударын	27,4	—	Кяхтын	5,1	—
Бичурын	16,1	—	Хэжэнгын	2,4	58
Иволгын	15,9	39	Яруунын	0,8	—
Баргажанай	12,0	2376	Хоринн	05	262

Гүрэндэ мяха тушаалгые удааруулна

Үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа, илангаяа партиин XX съездын боложо үнгэрhэнhөө хойшо мяха абалгые ехэдхэхэ тухай Баргажанай аймагай хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудташье, колхозуудай правленинүүдтэшье, Куйтунска МТС-эй дирекцидэшье нилээд ехэ хөөрэлдөөн болоhон, hайн hайн тогтоол шиидхэбэринүүд абтаhан байха юм. Энэ жэлдэ амидын шэгнүүрээр бодоходо, хамта 15672 центнер мяха, тэрэ тоодо 1232 центнер гахайн мяха абахаар түсэблэгдэhэн байгаа.

Теэд хэды хөөрэлдөөшье hаа, тогтоол шиидхэбэринүүдые абаашье hаа, колхозууд малаа таргалуулжа, гахайнуудаа шахажа шаданагүй. Ажахын жэлэй эхилhэнhээ хойшо юhэн hара үнгэрбэшье, гүрэндэ мяха тушааха түсэб үшөө хахадлаадүй байhаар. Харин тиихэдэ гахайн мяха тушааха түсэб оройдоол 39,5 процент дүүргэгдээ.

Баргажанай колхозууд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө юундэ удааруулжа байнаб гэхэдэ, энэ шухала хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулагданагүй. Һүүлэй үедэ эндэхи колхозууд жэлэй дүүрэжэ байхада гүрэнтэйгөө тоосодог занишалтай болонхой. Эгээл тэрэ шалтагаанаар мүнөө эндэ мяха тушааха түсэб таhалдуулагдажа байна.

Мяха тушаалгын муугаар ябажа байhанай үшөө нэгэ шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ үбhэ тэжээл дутамагтай байжа мал олоор гарзалhан, тураhан байгаа.

Мүнөө бэлшээри дээрэ малые hайнаар таргалуулхада эгээл таарамжатай саг ерэнхэй. Теэд тарагалуулагдаха малай зунай бэлшээри мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй. Олохон колхозуудта hубай мал ногоо hайнтай холын бэлшээринүүдтэ абаашагдажа адуулагданагүй Мүн гүүртэнүүд болон отаранууд hайнаар таарууулагдажа бүридүүлэгдээгүй.

Зунай бэлшээриин үедэ hубай малые бэлшээн тарагалуулха талаар дүй дүршэлтэй болоhон малшад колхоз бүхэндэ бии. Теэд тэдэнэй дүй дүршэл согсологдожо, дэлгэрүүлэгдэнэгүй, бүгэдын шадабари болгогдоногүй. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо мал адуулагша Зана Цыдёнжапов, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо — Л. Цыденов гэгшэд зунай бэлшээриин үедэ малые hайнаар тарагалуулдаг юм. Тэдэнэр бэлшээриингээ газарнуудые шадамараар хэрэглэдэг, малые үдэр hүнигүй садатарнь hайнаар бэлшээдэг байна. Гэбэшье, эдэ түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо тушаа колхозуудай зоотехнигүүд өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Баргажанай колхозууд эдлүүриин газараар яhала hайн. Энэ жэлэй үнгэрэгшэ 9 hара соо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ оройдоол 10 центнер үлүүтэй мяхан абтаа гэхэ гү, али түсэб хахадлаашьедүй. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэндэ 28,8 центнер мяха абаха ёhотой байhан аад, мүнөө оройдоол 8,7 центнер абанхай.

Гахай шахалгые hайнаар эмхидхээ hаа, гүрэндөө тарган мяха ехээр тушаажа, олзо доход горьтойгоор абаха арга бии. Теэд гахайнуудые олоор шахаха арга боломжоёо олон колхозууд хэрэглэнэгүй. Энэ хүдэлмэри аймагай нэгэшье колхоздо мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй. Илангаяа «Большевик», Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта тон үсөөн гахай шахагдана. Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд Усть Баргажан тосхондо загаhанай заводhоо гараhан үлэгдэлнүүдээр гахайнуудые шахадаг юм. Гэбэшье, hайн арга боломжотой байhан аад, эдэ колхозууд гахай олоор шахажа, hайнаар тарагалуулжа шаданагүй. Усть Баргажанда шахагдажа байhан гахайнуудай байрань ехэ муу.

Эндэхи олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урдынхидаал адляар жэлэй дүүрэhэн хойно малаа гүрэндэ тушааха гэжэ найдаад, hанаа амархан hууна. Мүнөө хабартаа мяха абалгые дээшэлүүлхэ тухай нилээд хөөрэлдөөн болобошье, бодото дээрээ ямаршье хубилалта болоодүй.

Г. Шилгенов.

Гахай олоор шахадаг болохомнай

Талха таряа ехээр таридаг хадаа манай колхоз гахайнуудые олоор шахажа байха арга боломжотой. Теэд илангаяа hүүлэй хэдэн жэл соо гахай олоор шахажа, мяха абаха хэрэгтэ анхарал хандуулагдахаяа болишоhон байгаа. Энээниие гансахан нэгэ иимэ баримта эли тодоор гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Ажахын энэ жэлэй эхиндэ колхоздомнай оройдоол 20 эхэ гахай бии байгаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ эхэ гахай бүриhөө жэлдээ арайхан гэжэ 2—3 поршоонхо түлжүүлдэг байгаабди. Фермымнай гахайнууд хуушан, муу байранууд соо байлгагдадаг hэн.

Орон доторoo эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо зорилгын табигдаад байхада гахай үсхэбэрилгэдэ иигэжэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалые огтолон үгы болгохо, гахай олоор шахадаг болохо гэжэ манай колхозой гэшүүд шиидэhэн байна. Тиин ажахын жэлэй энэ жэлэй эхиндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй, гахайшадтай хамта hайнаар зүбшэн хэлсэжэ, гахай үсхэбэрилгые хүгжөөхэ тушаа тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан байха юм. Тэрэ хэмжээ-ябуулганuудай ёhoop, мүнөө жэлдэ томо эхэ гахайнуудаа хоёр дахин түрүүлхэ, мүн 9 hараhаа дээшэ наhатай залуу эмэ гахайнуудые түрүүлхэ гэжэ шиидхэгдэhэн байгаа. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ үбэлэй эртын поршоонхонуудые, мүн залуу эмэ гахайнуудhаа гараhан поршоонхонуудые, үтэлhэн, муудаhан гахайнуудые шахажа, гүрэндөө 150 центнерhээ бага бэшэ мяха тушааха зорилго табигдаhан байха юм. Тиигээд гахайшадта гахай шахаха түсэб-график үгтэhэн байгаа.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо фермэдэмнай гахайнуудые hайнаар түрүүлхын, саг сагтань шахахын түлөө шанга тэмсэл ябуулагдана. Энээнэй ашаар 20 эхэ гахайhаа 214 поршоонхо абажа түлжүүлээбди. Тиихэдэ 7 залуу эмэ гахай түрүүлжэ, 55 поршоонхо абтаад байна. Гадна 3 гахай хоёрдохёо түрөөд, 32 поршоонхо абтаба. Тиигэжэ мүнөө хамта 301 толгой поршоонхо түлжэжэ байнхай. Энэ поршоонхонуудые фермын томо эхэ гахай бүридэ хубаахада тус тустань 15 поршоонхо хүртэнэ.

Тиигэжэ мүнөө гахайнуудаймнай тоо толгой нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин олошороод байна.

Манай зарим түрүү гахайшад түл бүришье олоор абаба. Жэшээлхэдэ, гахайшад Янжама Жалсанова, Балжидма Жанаева гэгшэд даажа байhан эхэ гахай бүриhөө 15 үлүүтэй поршоонхо абаа.

Мүнөө 200 шахуу поршоонхо томо болгожо байнабди. Тэдэнэр 4 hаратай болоходоо шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаха юм. Саашадаа бидэнэр гахайнуудые бүри олоор шахажа, тарган мяха гүрэндөө тушаадаг, худалдадаг болохобди.

Ц. Бимбаев, Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

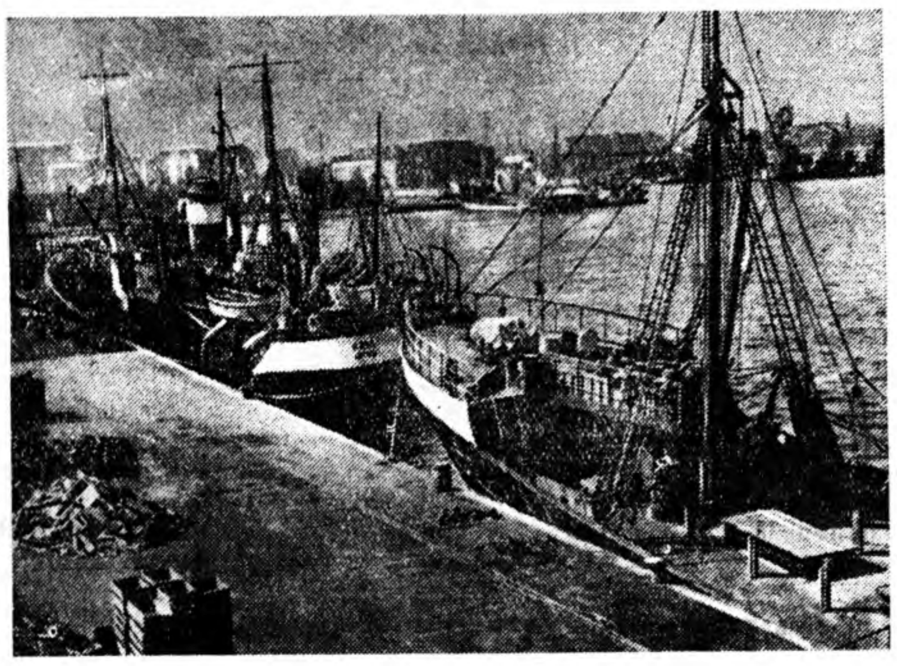

Польско Арадай Республика. Гдыня Порт. Траулернууд загаһа барихаяа далайда гараха гэжэ байна. Польско Центральна фото-агенство.

Нидерландда хани ёһоор айлшалханЬ

БАЛТИЙСК, (Калининградска область), июлиин 17. (ТАСС). Балтийска Улаан тугта флодой корабльнуудай отряд контр-адмирал В. Ф. Котовой туг доро ябажа, хани ёһоор айлшалхын тулада мүнөөдэр эндэһээ Роттердам (Нидерланд) орохоёо гараба. «Свердлов» крейсер ба «Сердитый», «Суровый» гэжэ эскадренно миноносецуудһаа советскэ корабльнуудай отряд бүридэнэ.

Советскэ ба норвежскэ корабльнуудай айлшалалсахаяа байһан тушаа

ОСЛО, июлиин 17. (ТАСС). Советскэ сэрэгэй корабльнуудай отрядай Ослодо, норвежскэ сэрэгэй корабльнуудай отрядай Ленинградта айлшалха тухай СССР-эй ба Норвегиин правительствонуудай үгэеэ ойлголсоһон тухай урда тээнь хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн. Мүнөө СССР-эй МИД ба Норвегиин МИД энэ асуудалаар зүбшэл хэжэ, иигэжэ үгэеэ ойлголсоо. Советскэ сэрэгэй корабльнууд энэ оной августын 8-һаа 12 хүрэтэр Ослодо, норвежскэ корабльнууд энэ оной августын 9-һөө 13 хүрэтэр Ленинградта айлшалха болоо. Советскэ корабльнуудай отряд «Молотов» крейсерһээ болон «Ответственный» «Ожесточенный» гэжэ хоёр эсминецһээ бүридэхэ юм. Энэ отрядые Хойто флодые командалагша адмирал А. Т. Чабаненко командалха байна. Норвежскэ сэрэгэй корабльнуудай отряд «Осло» гэжэ эсминецһээ, «Тромсе», «Трол», «Хаугесунд» гэжэ фрегадуудһаа болон «Намсен» гэжэ тральщигһаа бүридэхэ юм. Норвежскэ далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые командалагшын орлогшо контр-адмирал Р. К. Андерсен энэ отрядые командалжа ерэхэ байна.

Франци Баруун Германи хоёрой харилсаан тушаа

ПАРИЖ, июлиин 16. (ТАСС). Баруун Германида хэгдэдэг номнолой нүлөөн доро Эльзаста сепаратистска хүдэлөөнэй түргэдэжэ байһан тухайда депутат социалист Нежленэй статьяе «Комба» гэжэ французска газетэ толилбо. «Эльзасын голос» гэһэн газетэ немецкэ ба французска хэлэн дээрэ Страсбургда хэблэн гаргагдана гэжэ Нежлен бэшэнэ. Камиль Дале гэжэ хүн энэ газетын редактор юм. Тэрэ хадаа Эльзасай автономиин түлөө хүдэлөөе 1940 оной даб дээрэхи эбэй хэлсээнэй һүүлээр толгойлһон байгаа. Гадна, гитлеризмдэ тон схээр тэрэ шүтэдэг һэн. Эльзасай студентнүүдтэ ба хүдөөгэй хүн зондо тус газетэ зорюулагдана. «Французуудбди гэжэ бэеэ тоолохыень элзасцуудые болюулха, Франциһаа Эльзасые таһалха хүсэлэнтэй» гэжэ Нежлен бэшэнэ.

Эльзас тушаа иимэ пропагандистска компани зарим немецкэ газетэнүүдые дамжуулагдан мүн Цюрихтэ ябуулагдана гэжэ Нежлен мэдээсэнэ. Эльзасай, Лотарингиин ба Саарай асуудалнуудые эрхилхэ тусгаар таһаг ниитэгерманска асуудалнуудые эрхилхэ министерствын дэргэдэ Бонндо байгуулагдаа гэжэ тэрэ бэшэнэ. «Мүнөө,—гэжэ тэрэ бэшэнэ,—Саар тухай асуудал шиидхэгдэнхэй, тиимэһээ Эльзас Лотаринги хоёрто энэ таһаг бүхы һаналаа табиха байна».

Нью-Йоркдо болоһон гал аюул

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 16. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, субботодо, Нью-Йоркдо энэ городой түүхэдэ эгээл ехэ гал аюул болоһон байна. Нью-Йоркын центральна үйлсэдэ—Бродвейдэ табан дабхар байшан дүрэжэ захалһан байна. Эндэ һая болотор универсальна магазин байгаа. Энээниие унтаргаахын тула гал аюул сахидаг 500 гаран хүн 25 часай туршада таһалгаряагүйгөөр тэмсэжэ энэ гал түймэрые унтаргаагаа. Энэ гал түймэр унтаргааха үедэ 169 хүн шархатаһан, зариманиинь амяа хаагдажа тулиһан байна.

Энэ гал түймэрһөө шалтагаалан 4 главна үйлсэнүүдтэ ябадал зогсоогдоо, газар дорохи харгы замай хэдэн лининүүдэй хүдэлмэри һаатуулагдаа, эдэнэр гал түймэртэй тэмсэхэ үедэ уһанда абтаһан байна.

Познаньдахи событинууд тушаа

ВАРШАВА, июлиин 17. (ТАСС). Познаньдахи событитай дашарамдуулагдан хэгдэжэ байһан мүрдэлгэнүүд тушаа Польско Арадай Республикын генеральна прокурор М. Рыбицкиин хөөрөөе центральна газетэнүүд мүнөөдэр толилоо.

Познаньска событинуудһаа хойшо Познаниин воеводско прокуратурын ба генеральна прокуратурын хиналта доро мүрдэлгэ хэгдэжэ байнхай. Энэ мүрдэлгэ хадаа Познаньдахи уршагта событинуудай болоһон бүхы ушар байдалые али бүхы талаһаань элирүүлхэ зорилготой юм. Дурагүйтэгшэдэй нүлөөндэ орожо, демонстрацида хабаадалсаһан хүдэлмэришэдые, газаа тээһээ тухирагдадаг авантюристнууд болон бусад хорото ааша үүсхэгшэдһээ прокуратурын органууд мүрдэлгын үедэ тон үнэн зүбөөр илгаруулдаг байна гэжэ Рыбицкий тэмдэглээ.

Гурим эбдэлгын үедэ ба тэрэниие усадхаһанай һүүлээр, буу зэбсэг абажа ябаһан, мүн событиин үедэ хүн зоной эд зөөри тоноһон, тэрэшэлэн ниитын байшангуудта, гүрэнэй аюулгүйн ба гражданска милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ добтолго хэлгэдэ хабаадаа гэжэ һэжэглэгдэһэн хэдэн зуун хүниие ниитын аюулгүйе сахидаг ба гражданска милициин органууд бариһан байгаа. Тэдэнэй 323 хүн тушаа мүнөө үедэ мүрдэлгэ хэгдэжэ байна гэжэ Рыбицкий саашань заагаа.

Атомна зэбсэг туршалгые зогсоохоёо США-гэй зонхилхы хүнүүд хүсэнэгүй

ВАШИНГТОН июлиин 17. (ТАСС). Советскэ Союзые дэмжэн, ядерна зэбсэг туршалгые зогсоохыень баруун гүрэнүүдые уряалан СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепиловэй хэһэн мэдүүлгые тайлбарилхаһаа гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Уайт хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө арсаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 17. (ТАСС) Хиналта тогтоон буу зэбсэг хуряаха программын нэгэ хубинь болохо байгаа гээшэ һаань, атомна ба водородно зэбсэгүүдые туршажа үзэлгые зогсоохо ямаршье түсэбые буруушаанабди гэжэ США-гэй тусхай тушаалта хүнүүд июлиин 16-да мэдүүлээ гээд, Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондент мэдээсэнэ.

Баруун Германида американска солдадууд элдэб эсын ааша гаргана

БЕРЛИН, июлиин 18. (ТАСС). Германиин Федеративна Республикын гражданска хүн зондо эсэргүү элдэб эсын бүдүүлиг аашануудые американска сэрэгэй алба хэгшэд һүүлэй үедэ бүри олоор гаргадаг болоо. Баруун Германиин элдэб городуудта американска сэрэгэй алба хэгшэдэй хүнүүдые алаһан, дээрмэдэлгэ хэһэн ба хүсөөрөө болоһон тухай газетэнүүд мэдээсэнэ.

Баруунгерманска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 17-до Мюнхендэ американска нэгэ солдат наншалдаа үүдхээд, мүрдэлгэһөө зугадан ошохые эрмэлзэн хүн зон руу гар граната шэдээ. Тэрэнэйнь тэһэрхэдэ 17 хүн шархатаа. Тэрэ тоодо хүндөөр шархатагшадшье бии.

Вертгейм город шадар, Майн мүрэн дээрэ байдаг паромщигые тонуул хэхэ зорилгоор американска солдат июлиин 10-да алаа.

Американска солдадуудай хүндөөр шархатуулһан немецкэ гражданинууд Гюнтер Мюллер, Ганс Вейраух гэгшэд үнгэрэгшэ неделиин эсэстэ наһа бараа гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент дамжуулна. Немецкэ хоёр гражданинай наһа бараһанһаа уламжалан хүн зон американска сэрэгүүдтэ ехээр зэбүүрхэбэ гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэнэ. Американска сэрэгэй алба хэгшэдэй элдэб эсын ааша гаргадаг болоһонһоо уламжалан нютагай засагаархид ехээр сошордоно. Жэшээлхэдэ, хүн зоной ами наһые болон зөөри хогшолые хамгаалха зорилгоор город шадарай һууриин газарнуудһаа американска бүхы сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ Бамберг городой депутадуудай совет хэһэн байна.

«Зохихо хэмжээнүүдые абаха» уряатайгаар Бавария газар нютагай премьер-министр Вильгельм Хегнер хандаһан байгаа. Иимэ хэмжээ абаагүй һаань хүн зоной дунда «горьтойхон үймөөн эхилхэ байна» гэжэ Хегнер тэмдэглээ.

Японо-советскэ хэлсээн болохонь

ПЕКИН, июлиин 17. (ТАСС). Япониин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа һайжаруулха тухай японо-советскэ хэлсээе Москвада хэхэ гэжэ Япониин министрнүүдэй кабинедэй тусхай шиидхэбэри мүнөөдэр гаргаһан тухай токийска радио мэдээсэнэ.

Японско делегаци, гадаадын хэрэгүүдэй министр Момору Сигемицу түрүүтэйгээр июлиин 26—27-до Москва орохонь гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Урда тээнь хэлсэгдэһэнэй ёһоор, японо-советскэ хэлсээн энэ оной июлиин 31-һээ оройтонгүй эхилхэ ёһотой юм.

Австриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ парти компарти хоёрой нэгэдэхэ тухай шиидхэбэри

ВЕНА, июлиин 16. (ТАСС). Үсэгэлдэр Австриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин (зүүнэй социалистнууд) онсо яаралта съезд боложо, Австриин коммунистическэ партитай тус партиин нэгэдэхэ тухай шиидхэбэри баталан абтаа.

Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин түрүүлэгшэ Эрвин Шарф энэ шиидхэбэри тухай мэдүүлгэ хээ. Тэрэ хадаа Австрида зүүнэй социалистическэ хүдэлөөнэй хүгжэхэ шэнэ оршон байдалай бии болоһые тэмдэглэбэ.

Засаг абаха гэһэн эрилтэ австрийска арадай партиин хэжэ байһан ушар,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,—ажалшадай ниитэ интересүүдые хамгаалхын түлөө хүдэлмэришэн ангиие нягтаар жагсааха зорилго табина. КПСС-эй XX съезд хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондоо харилсаха шэнэ арга боломжонуудые бии болгожо үгөө гэжэ Шарф тэмдэглэбэ. «Уласхоорондын талаар абажа үзэбэл,—гэжэ Шарф мэдүүлбэ,—хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондоо харилсаха үүсхэл КПСС гаргаһан байна; Австри дотор иимэ үүсхэл Австриин коммунистическэ партиин зүгһөө гаргагдаха зэргэтэй».

Австриин коммунистическэ парти социализм тээшэ дабшаха национальна шэнэ зам бэдэрнэ, тиимэһээ коммунистнуудтай харилсаа холбоо байгуулха гээшэ өөһэдымнай уялга гэжэ зүүнэй социалистнууд тоолоно. Политическэ талаар мүнөө үедэ коммунистнуудтай ямаршье арсалдаан байхагүй.

Атомай хүсые хэрэглэхэ американска программые Египет буруушаагаа

КАИР, июлиин 16. (ТАСС). «Аль-Гумхурия» газетын бэшэһэнэй ёһоор, «Эб найрамдалда атом алба хэнэ» гэжэ нэрэтэй программада хабаадалсагты гэһэн США-гэй дурадхалые Египет буруушааба. «Американска дурадхалай тусгаар условинуудтай байһан дээрэһээнь американска программада хабаадалсахаяа Египедэй правительство арсаа» гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Амгалан зорилгоор атомай хүсые хэрэглэхэ талаар хоорондоо харилсаха тухай хэлсээ Советскэ Союзтай Египетскэ правительство һаяхан баталһан байна гэжэ газетэ бэшэнэ.

1952 оной сентябриин 9-дэ Египетскэ правительствын баталһан, газарай реформо тухай Хуулитай зохилдуулагдан Египет дотор газарай реформо боложо байна. Помещигүүдһээ абтаһан үлүү газар газаргүйшүүдэй ба бага газартай тарияшадай дунда хубаагдана. (нубариужа түлэхөөр худалдагдана). Бүхы дээрээ помещигүүдһээ 560 мянган феддан (нэгэн феддан—0,42 га) газар абтаха байна. Газарай реформын үнгэрһэн гурбан жэлэй турша соо тарияшадта 400 мянган шахуу феддан газар хубаагдаһан, худалдагдаһан байна. Хуулиин ёһоор газарай реформо 1957 оной эсэс хүрэтэр дүүргэгдэхэ юм.

Газар эдлэхэ эрхэ олгоһон актнууд Асьют провинциин тарияшадта һаяхан баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа. 8361 феддан газар 4882 бүлэнэртэ хубаагдаһан байна. Актнуудые тарияшадта барюулгын митинг дээрэ правительствын гэшүүд байлсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тарияшад митингдэ хабаадажа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Хориин МТС-эй коллектив машинно-тракторна ехэ мас[...] барижа байна. 40 хүнэй байха хамтын байрын барилга дүү[...] хэнь. Энэ байра ууралаар дулаасуулагдаха юм. Е. Н. Балы[...] тэлбэрилэгшэтэй барилгашадай бригада һайнаархүдэлмэрилж[...] бүри нормоёо 150—200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дархашуул хүдэлмэрилжэ байна. (Зүүн г[...] дархашуул Р. Б. Жигжитов, Р. Д. Базаров Е. Н. Бал[...]

З. Веснинагай фото[...]

Багшанарай курса

Республикын дунда һургуулинуудта машиноведени ба электротехникэ заадаг 70-аад багшанар Бурят-Монголой багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэ нэгэ һарын туршада курсада һураба. Энэ курсада һураашад КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд тухай, һургуулинууд болон арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай мүнөө үеын зорилгонууд тухай, мүн педагогикын зарим асуудалнуудаар лекцинүүдые шагнаа.

Курсын һуралсалай программа соо керосин, бензинэй хүсөөр хүдэлдэг машинанууд, электромашинанууд, электрохэмжүүрэй түхеэрэлтэнүүд, радиотехникэ, техническэ хэблэлгэ тухай асуудалнууд үргэнөөр хараалагдаһан байгаа.

Машиноведени заадаг багшанар машиноведени тухай, трактор, автомашинын байгуулга, механическа аргаар элдэб деталь бэлдэлгэ тухай лекцинүүдые шагнаад, трактор, автомобиль жолоодолгоор, тэдэниие харууһалгаар наян часай практика хээ. Гадна курсант бүхэн токарна станок дээрэ гурбан хоногой туршада бэеэ даагаад ажаллаа.

Электротехникэ заадаг багшанар электромашинанууд, электрохэмжүүрэй түхеэрэлгэнүүд, радиотехникэ тухай лекцинүүдые шагнаа. Генераторнууд, элдэб электротүхеэрэлгэнүүд болон аккумуляторнуудые задалха, хабсарха, тэдэниие хүдэлгэхэ талаар багшанар практика гараа. Мүн радиотехникэтэй болон телефонно системэтэй тэдэнэр танилсаа.

Үйлэдбэри болон техникэтэй багшанарые танилсуулхада, Улан-Удын зарим промышленн[...] приятинууд, һуралсалай [...] горьтой туһаламжа үзүүл[...]

Бурят-Монголой хүдөө [...] техникум (директорынь н[...] ранникова) багшанарай [...] трактор ба бусад маш[...] үгөө. Энэ техникумэй[...] Каргопольцева машин[...] практическа хүдэлмэри [...] эрхилээ. Курсада һураһан[...] нар тэрээндэ баясхалан[...] Түмэрзамай нэгэдэхи [...] да механическа арг[...] таль хэхэ талаар [...] хангалтатайгаар үнгэрө[...] ханлит» завод (директоры[...] Бурлов) электротехникын[...] нарта электроцех хару[...] тэндэнь электромаши[...] практика эмхидхэгдэһэн[...]

Гэбэшье, Улан-Удын за[...] приятинууд, эмхи зургаан[...] шанарай курсада туһалам[...] хэ аргатай байһан аад, э[...] юушье хээгүй байшоо. Г[...] ректор нүхэр Зеленовский[...] багшанарай экскурсяар о[...] дэнь тэдэндэ һаад у[...] Мүн автомотоклубай [...] нүхэр Русских багшанар[...] тика эмхидхэхэһээ отто [...] байна.

Гадна, Ториин, Баргаж[...] магуудай, Бабушкин горо[...] дай гэгээрэлэй таһагууд [...] да нэгэшье хүниие эл[...] Байкало-Кударын, Закаме[...] тын, Ахын, Хориин, Та[...] аймагуудһаа миин 1—1 [...] курсада ерэһэн байгаа.

Д. Б[...]

Арга боломжонуудаа элирүүлнэ

Итанцын МТС-эй дирекци Прибайкальска аймсоведэй гүйсэдкомой түсэблэлгын комисситай хамта энэ МТС-эй харьяата колхозуудта ажалай түлөөһэнэй гуримые шэнээр хаража үзэһэн байна.

Ажалай түлөөһэнэй ба нэмэлтэ түлбэриин шэнэ гурим хэрэглэһэнэй ашаар ажалта үдэр гаргашалга гуримшуулагдаба.

Энэ шэнэ гуримай хэрэглэгдэһэнэй ашаар ганса 1956 ондо 29 мянган ажалта үдэр алмагдаха байна. 1955 оной ажалта үдэртэ түлэгдэһэн мүнгэнтэй жэшээд үзэхэдэ, 365 мянган түхэриг арьбалагд[...]но.

Колхозуудта үнгэргэгдэһ[...] суглаанууд дээрэ хүдөө[...] Уставта зарим хубилалта [...] гэжэ шиидэгдэбэ.

Малажалһаа ашаг шэм[...] найнь, хүдөө ажахын ку[...] дай ургаса хуряаһанайн[...] түлэгдэхэ ажалай түлбэр[...] нигуудай материальна ур[...] дээшэлүүлхэ, бага гарга[...] хүдөө ажахыһаа ашаг шэ[...] абадаг болохо арга колхоз[...] гоно.

Г. [...]

Августын түсэбөөр ажаллана

Олзоборилгын кооперациин системын Бабушкин городтохи «Байкал» гэжэ артелиин коллектив социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байна. Продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ даалгабариие үшөө май һарада дүүргээ һэн. Мүнөө тус артелиинхид август һарын түсэбөөр ажаллажа байха зуураа, 6 һарынгаа даалгабариһаа гадуур 200 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилжэ гаргаа.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо артелиин мебельнэ цех бүри һайнаар хүдэлнэ. Цехын хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө технологиие нарижуулжа, зөөлэн диван, [...] тэй тумбочка, шифоньер [...] мебель һайн шанартайга[...] болоо. Мүнөө артелиин [...] дархашуул Бабушкин горо[...] шадай эрилтые мебелеэр [...] гаха аргатай болонхой.

Артелиин гэшүүдэй дун[...] хэ ажалаараа шалгарһа[...] олон. Дархашуул А. Ка[...] Билдаков, шэрдэгшэ К. [...] болон бусад үдэр бүриинг[...] холо үлүүлэн дүүргэхэ зу[...] хим шанартай продукци [...] мэр замай Выдрино гэжэ[...] артелиин шэнэ цех нээгд[...] хи ажалшадай эрилтые м[...] гадаг болохонь.

А. П[...]

Хүндэлэлэй грамотаар шагнагда[...]

Цыбик-Доржо Цыденович Самбуев 25 жэлэй турша соо Хэжэнгын аймпотребсоюзда нооһо шалгажа, тушаажа абагшаар хүдэлмэрилнэ. Энэ хугасаа соо тэрэ нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Мүнөө нүхэр Самбуев тусхай шалгалтагүйгөөр нооһоной шанар тодорхойлдог байна. Мүн ямар үүлтэрэй хонидые ямар һара соо хайшалхада һайн шанартай нооһоной абтадагые мэдэдэг болонхой.

Иигэжэ нүхэр Самбуев олон жэлэй оролдосотой ажалаараа аймаг соогоо хүндэтэй болобо.

Ц. Ц. Самбуев 25 жэлэ[...] һайнаар ажаллаһанайнга[...] ба хүдөө ажахын бусад [...] худалдажа абаха түсэбөө [...] жэ дүүргэһэнэйнгээ түлөө[...] коопсоюзай правлениин [...] ребсоюзай хүдэлмэрилэгш[...] союзай обкомой хүндэлэл[...] таар шагнагдаба.

К. Да[...]

Редакторай [...] О. Го[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27 37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00817. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №